

Aeroklub Istra, Milanovićeva 4, 52100 Pula; OIB: 26597395757; IBAN:HR7424840081135273631

Telefon: 099-674-7272; Email: aeroklubistra@gmail.com; Facebook, [Instagram](#)

NAZIV PROJEKTA: RAZVOJ PROFESIONALNOG PADOBRANSTVA U PULI I ISTRI

SAŽETAK

Kao i u mnogim drugim sportovima, prelazak iz svijeta amaterskog u svijet profesionalnog padobranstva je prirodan slijed događaja.

U Puli je postojalo nekoliko aero klubova koji su tijekom zadnjih 15 godina napravili iskorak, te su njihovi osnivači i/ili članovi pokušali ostvariti profesionalne padobranske karijere. Bez obzira na pojedinačne razloge zbog kojih se profesionalno padobranstvo nije razvilo u Puli, stoji najvažniji razlog tj. prepreka, a to je da je letjelište Campanož izgubilo status aerodroma na kojem se takve aktivnosti trebaju obavljati, te postao površina za polijetanje i slijetanje zrakoplova u isključivo nekomercijalne svrhe.

Operator letjelišta Medulin je Aeroklub Krila Istre, udruga koja uzima u najam zrakoplove za obavljanje padobranskih skokova, ali iste ne obavlja.

SVRHA PROGRAMA I CILJEVI

Svrha ovog programa je budućim sportskim padobrancima koji završe padobransku školu u Puli i Istri, pružiti mogućnost profesionalnog razvoja, te ostvarivanja prihoda u svom gradu i županiji.

Ciljevi:

- razvoj modernog profesionalnog padobranstva¹
- usklađivanje padobranske prakse sa suvremenim praksama u svijetu, proizašlima iz kontinuiranog rada i aktivnosti koje omogućavaju visok stupanj znanja i vještina, te sigurnosti u daljnjem školovanju i radu profesionalnih padobranaca²
- zadržavanje domaće radne snage i sprečavanje iseljavanja³
- osiguravanje kontinuiranog razvoja stručnog kadra
- osiguranje kontinuiranog rada padobranskih škola
- zatvaranje kruga financiranja i samoodrživosti padobranskih škola
- ostvarivanje vrhunskih sportskih rezultata pojedinaca i timova, sudjelovanje u Hrvatskoj reprezentaciji, te državnim, Europskim i svjetskim natjecanjima⁴

¹ <https://www.skydivebovec.com/>

² <https://www.pia.com/event/2023-pia-symposium/>

³ <https://ipress.hr/vijesti/71629-popis-2021-istra-izgubila-vise-stanovnika-nego-sto-ih-ima-labin>

⁴ <https://www.vecernji.hr/vijesti/damir-sladetic-bio-je-svjetski-prvak-a-s-visine-od-1100-m-skace-na-cilj-velicine-kovanice-od-1-kn-1050765>

- razvoj letjelišta Medulin u suvremeni aerodrom generalne avijacije, prepoznatljiv po radu tijekom cijele godine⁵
- obogaćivanje turističke ponude Općine Medulin, ali i okolnih općina, gradova te cijele Istre kroz tandem skokove⁶ i vanterenske tj. takozvane vanterenske skokove⁷
- ostvarivanje prihoda za Općinu Medulin i turističke zajednice

PRIMJER: Nekoliko djelatnika zračne luke Pula izrasli su iz padobranskih krugova, a danas obavljaju poslove kontrolora leta, balansera zrakoplova i razne uredske poslove. Pri tome su neki od njih i sami bili padobranici, dok su drugi odrasli u obitelji padoranaca.

FINANCIJSKA OPRAVDANOST

Aerodromi i letjelišta u Istri i blizini:

1. **Letjelište Medulin**
2. Aerodrom Vrsar
3. Aerodrom Portorož u Sloveniji
4. Letjelište Poreč

MEDULIN

Općina Medulin, kao jedna od najbogatijih općina u Hrvatskoj, oduvijek je raspolagala resursima za upravljanje aerodromom Medulin, što je i radila do osnutka Republike Hrvatske. Komunalno poduzeće može opet obavljati košnju trave, a vatrogasna služba osiguravati redovne preglede i dostavu ispravnih vatrogasnih aparata.

Turistička zajednica i Arena turist su redovno osiguravali turističku posjećenost i goste za panoramske letove, koji su se odvijali u organizaciji Aerokluba Krila Istre.

Preuzimanjem uloge operatera i vraćanjem u status aerodroma, letjelište Medulin će pružiti općini Medulin izvor prihoda, što zadnjih preko 30 godina nije bio slučaj. Sličnu re-organizaciju proveli su grad Varaždin i Čakovec sa svojim aerodromima, te se na njima postepeno i na siguran način uhodavaju razne zrakoplovne aktivnosti, uključujući i profesionalno tandem padobranstvo. (po riječima g. Ive Puhalića⁸, voditelja odjela za aerodrome pri Hrvatskoj agenciji za civilno zrakoplovstvo).

Letjelište Medulin, od svih postojećih letjelišta i aerodroma u Istri i u cijeloj Hrvatskoj, ima najpovoljnije zemljopisne i meteorološke uvjete, te kompletnu infrastrukturu za potrebne aktivnosti.

⁵ <https://www.portoroz-airport.si/en>

⁶ <https://skydivingtandem.eu/>

⁷ <https://teamfastrax.com/>

⁸ <https://www.ccaa.hr/kontakt-44209>

Prije 20-tak godina aerodrom je ugostio i hrvatsku padobransku reprezentaciju na redovitim pripremama, te nekoliko natjecanja, nakon čega aktivnosti sustavno zamiru, a operator aeroklub Krila Istre prestaje sa aktivnostima.

Resursi za oživljavanje aerodroma Medulin postoje i u ljudstvu. U Puli postoje najmanje dva aktivna i ovlaštena tandem instruktora, koji imaju sve potrebne dozvole za profesionalno bavljenje tandem skokovima u ovlaštenoj organizaciji, a trenutno svoje skokve izvode na letjelištu u Poreču i drugdje, koje je također u statusu površine za polijetanje i slijetanje zrakoplova. Na području Istre imamo 4 - 5 aktivnih tandem instruktora.

U slučaju potrebe za dodatnom radnom snagom, Istra kao atraktivna turistička destinacija također privlači i potencijalnu radnu znagu. Svakom padobrancu je daleko primamljivije skakati iznad obale mora, a pogotovo sa pogledaom koji se pruža za 4000 m sa bilo koje lokacije u Istri. Već sa 2000 m vidi se talijanska obala, a sa 4000 m vide se Alpe, Kvarnerski zaljev i Velebit i dalje.

Kako profesionalnim padobrancima, tako i turistima koji se odluče na tandem skok, Pula i Istra su atraktivna i primamljiva destinacija koja pruža neponovljivi doživljaj.

Uobičajeni iznos koji turističke agencije naplaćuju za prodaju jednog tandem skoka je 20-40€.

VRSAR

Aerodrom Vrsar⁹ dugi niz godina je bio poznata padobranska lokacija prije, tijekom i nakon Domovinskog rata, kako za domaće tako i za strane padobrance kojima je ovo bila izuzetno atraktivna destinacija. Aerodrom Vrsar ugostio je Svjetsko padobransko prvenstvo u klasičnim disciplinama 1998.g.

Međutim i na tom su aerodromu padobranske aktivnosti s vremenom u potpunosti zamrle, a također ponajviše zbog nedostatka volje da se usklade sve aktivnosti i rad usmjeri na dobrobit svih sudionika, te javnosti i budućih generacija.

Unazad dugi niz godina , operator aerodroma Vrsar je i dalje Aeroklub Vrsar,čiji predsjednik je Rajko Tomašić, a padobranskih aktivnosti nema od 2018.g.

Aerodrom Vrsar smješten je u neposrednoj blizini morske obale, te je kao takav zahtjevan i skoro pa nepoželjan za izvođenje školskih padobranskih skokova, ali potpuno prikladan za izvođenje profesionalnih i sportsko - trenažnih te natjecateljskih skokova.

PORTOROŽ

Iako je smješten u neposrednoj blizini obale mora i Hrvatsko - Slovenske granice, aerodrom Portorož¹⁰ se uspješno prilagodio novim uvjetima nakon raspada bivše Jugoslavije i nastavio razvijati svoje poslovanje.

⁹ https://www.google.com/search?q=aeroklub+vrsar&rlz=1C5CHFA_enCA954CA955&oq=aeroklub+vrsar&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUqBwgAEAAyYgAQyBwgAEAAyYgATSAGzODMwajBqN6gCALACAA&sourceid=chrome&ie=UTF-8#ip=1

¹⁰ <https://www.portoroz-airport.si/en>

Aerodrom je redovna destinacija vlasnika manjih zrakoplova koji dolaze na odmor ili u prolazu slijeću natočiti gorivo. Također je redovna destinacija za izvođenje turističkih tandem skokova.

POREČ

Letjelište Poreč¹¹ smješteno je iza sportske dvorane Žatika i nema uvjete za razvoj u status aerodroma. Na letjelištu se odvijaju sportski i tandem skokovi¹² iz zrakoplova u najmu. Već nekoliko godina skače se iz modernog zrakoplova Pilatus PC 6 u vlasništvu slovenske firme Flycom Aviation, koja u posjedu ima nekoliko zrakoplova i helikoptera za sličnu namjenu.

Operator letjelišta je Aeroklub Cumulus, čiji osnivač i predsjednik je hrvatski padobranski reprezentativac iz Rijeke, Goran Ratkajec.

AERODROM MALI LOŠINJ

Aerodrom Mali Lošinj¹³ posluje uspješno već dugi niz godina. Kroz svoje postojanje udomio je i svjetsko padobransko prvenstvo 1985.g. , te svjetski padobranski kup 2009.g.

Redovnim taksi letovima aerodrom povezuje ovu turističku destinaciju sa hrvatskim i europskim gradovima. Također povezuje otok sa zračnom lukom Pula.

Aerodrom Mali Lošinj je važna točka na navigacijskim kartama, kao zadnja destinacija za točenje goriva prije nastavka leta prema drugim destinacijama na Jadranskoj obali u oba pravca.

¹¹ <https://www.flyclubcro.com/>

¹² <https://www.flyclubcro.com/all-events>

¹³ <https://www.airportmalilosinj.hr/>

Istraživanje tržišta

Tržište padobranstva u Europi, kao i u svijetu aktivno je i donosi značajne prihode već dugi niz godina. Specijalizirane kompanije za istraživanje tržišta redovito objavljuju izvještaje¹⁴ i prognoze razvoja i raste tržišta za narednih 10-tak godina.

Metodologija istraživanja tržišta

Market Research Methodology

Fig - 1 Research Framework

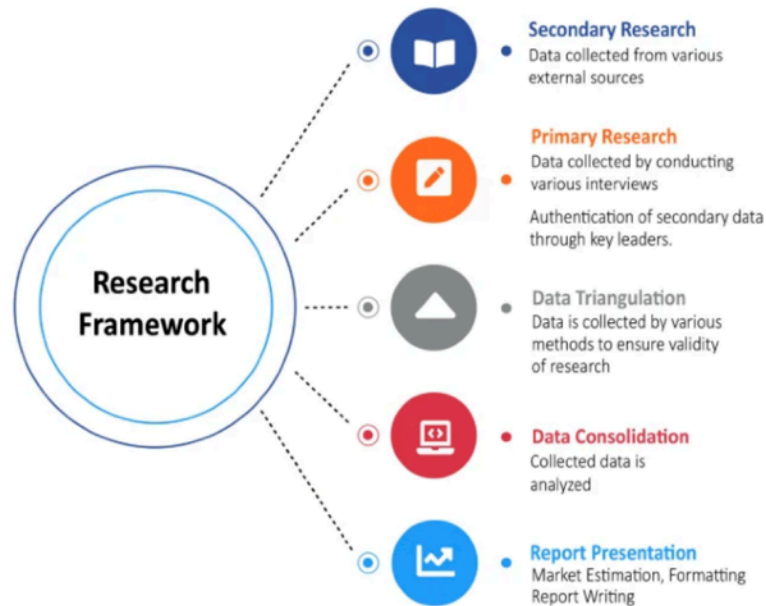
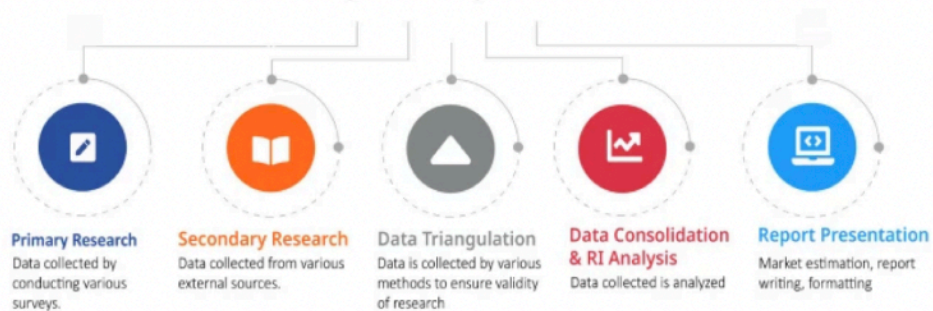

Fig - 2 Primary Research

¹⁴ https://www.linkedin.com/pulse/europe-skydiving-market-report-2024-new-data-growth-ujvzf/?trk=public_post_feed-article-content

Fig - 3 Sources of Secondary Research

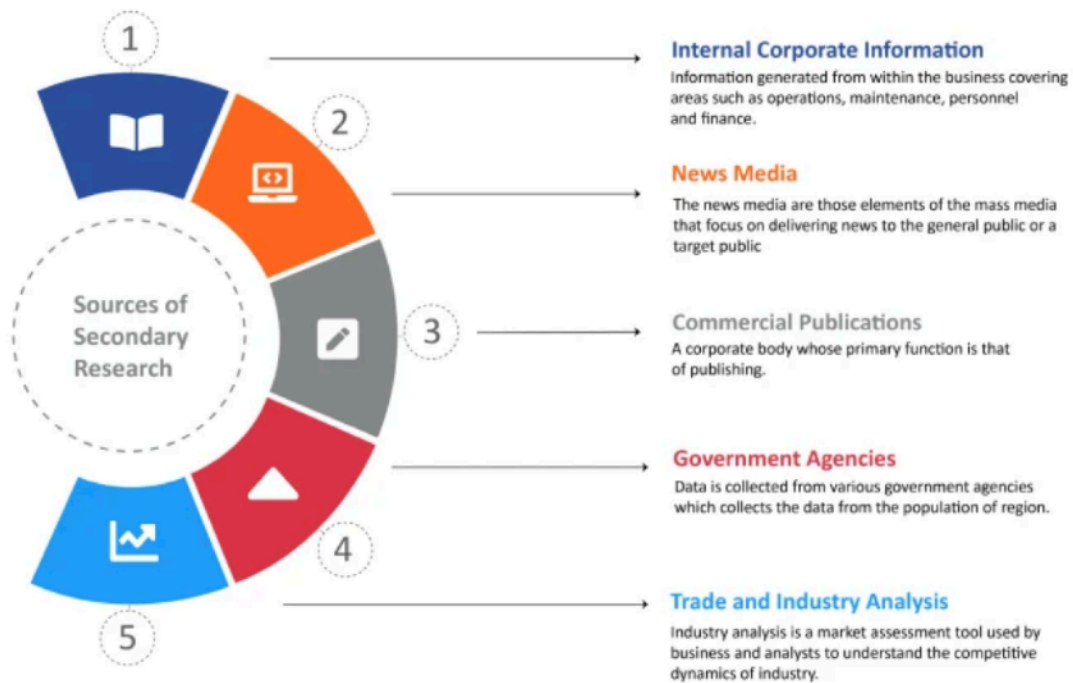

Fig - 4 Data Collection Technique

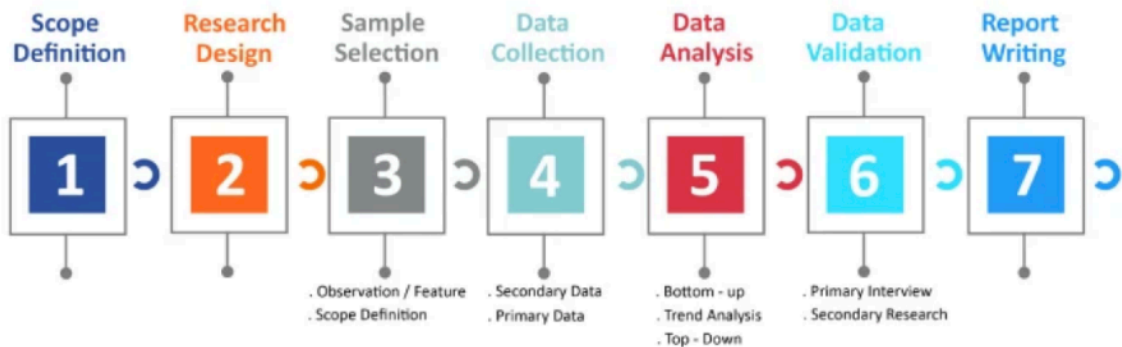

Fig - 5 Bottom- Up Approach

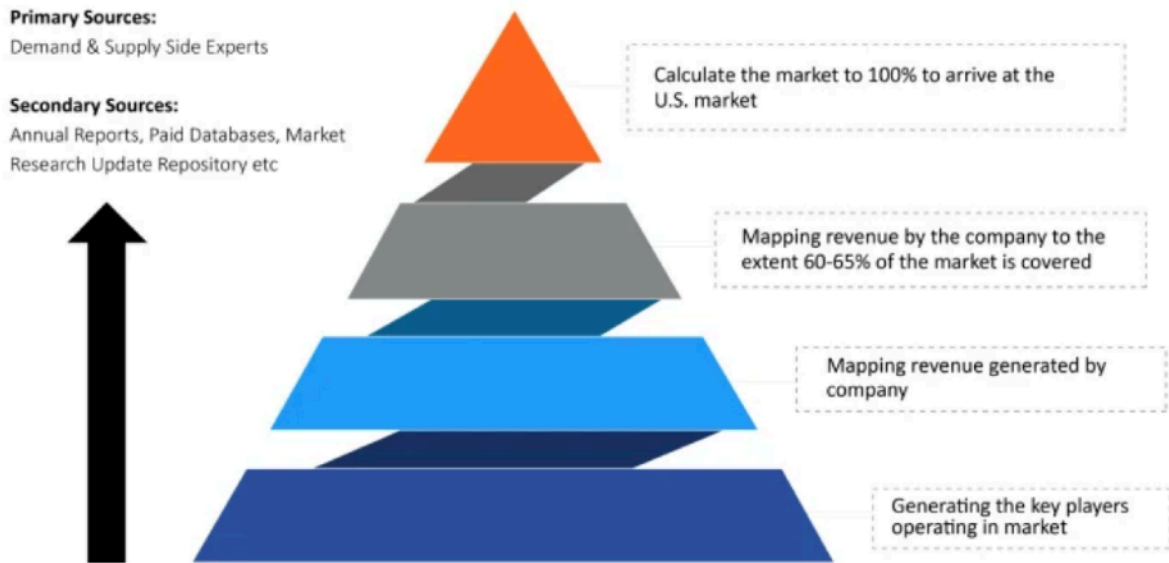
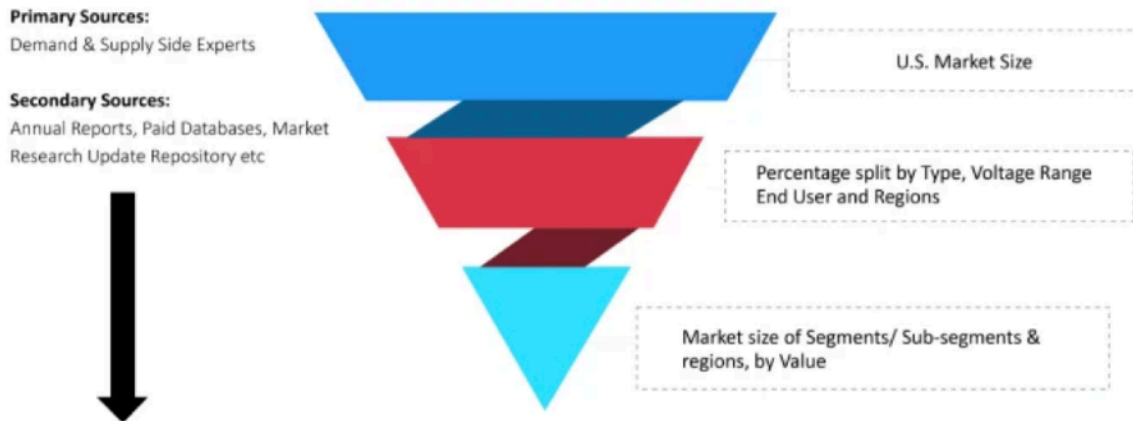

Fig - 6 Top Down Approach

Letjelište Poreč¹⁵ prosječno održava jedan padobranski “boogie” na mjesec. U vikendu normalne posjećenosti, jedan dan je najaktivniji sa 15 - 20 letova zrakoplovom tipa Pilatus PC-6, Slovenske tvrtke Flycom Aviation¹⁶ koji prima 10 padobranaca. Uobičajeno u svakom letu ima 1-3 tandem.

Točni podaci o broju letova mogu se dobiti upitom upućenim Hrvatskoj kontroli leta¹⁷.

U donjoj tablici je prikaz prihoda koje bi potencijalno ostvarila Općina Medulin od naknada za polijetanje i sllijetanje zrakoplova za padobranske aktivnosti, te Turistička zajednica Općine Medulin od naknada za bukiranje tandem skokova.

Broj navedenih letova i skokova je manji nego što ih obavlja operator letjelišta Poreč.

Realno je za očekivati da bi broj letova i skokova bio znatno veći u slučaju da se Medulin revitalizira u aerodrom i aktiviraju svi potrebni resursi Općine Medulin i Turističke zajednice Medulin, te Turističkih zajednica Grada Pula i Istarske županije.

RIZICI

Najčešći rizici u profesionalnom padobanstvu:

- loši vremenski uvjeti
- tehnički kvar na opremi (padobran, zrakoplov i dr.)
- gustoća zračnog prometa

Letjelište Medulin nalazi se u izrazito povoljnim vremenskim uvjetima, a u prilog tome govori i činjenica da javnost može vidjeti panoramske letove koji polijeću sa letjelišta Medulin tijekom cijele godine.

U godinama kad su se odvijale padobranske aktivnosti, odvijale su se tijekom cijele godine.

Zrakoplovi i padobranska oprema podliježu strogim pregledima ispravnosti i servisiranja, što se obavlja u obaveznim vremenskim razmacima.

U slučaju najma zrakoplova o redovnim i vanrednim servisima brinu vlasnici zrakoplova, a u slučaju tandem padobranske opreme također vlasnik opreme. Pregled i servis obavljaju stručne i ovlaštene osobe kojima je ovlaštenja izdala Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo¹⁸.

¹⁵ <https://www.flyclubcro.com/all-events>

¹⁶ <https://www.flycom-aviation.com/>

¹⁷ <https://www.crocontrol.hr/kontakt/>

¹⁸ <https://www.ccaa.hr/>

Prihodi od tandem skokova u uvjetima minimalne posjećenosti i minimalnih naknada

	Broj letova na mjesec	Broj tandem skokova na mjesec	Taksa za polijetanje i slijetanje zrakoplova	Agencijaska naknada za bukiranje tandem
	30	60	€10	€30
Mjesečni prihodi			€300	€1,800
Godišnji prihodi			€3,600	€21,600
			UKUPNI GODIŠNJI PRIHODI	€25,200

Prihodi od tandem skokova i korištenih zrakoplova

Intenzitet prometa panoramskih letova je premali da bi predstavljao rizik za zračnu luku Pula, a u prilog tomu ide i činjenica da se kontinuirano leti na letjelištu Medulinu.

Uključivanje padobranskih aktivnosti bi se odvijalo postepeno, a iz primjera Portoroža, Bovca i Bleda može se iz prve ruke vidjeti organizacija aktivnosti i dugogodišnja tradicija suživota svih zrakoplovnih aktivnosti na siguran način.

Grad Salzburg je također jedan primjer suživota međunarodne zračne luke i parajedriličarskih aktivnosti, gdje se sudionici drže zadanih pravila, a aktivnosti se redovno provode u kontroliranom zračnom prostoru (informacija iz prve ruke, jer sam u Salzburgu letila kao parajedriličar). Isti primjer je Toronto u Kanadi, o čemu mogu svjedočiti iz prve ruke.

ZAKLJUČAK

Iz navedenih primjera vidljivo je da sportski aerodromi u Istri kasne u razvoju za ostalim aerodromima u regiji, dok je letjelište Medulin je doživjelo i gubitak statusa aerodroma, pa je tako postao zatvoren za javnost, a aktivnost je omogućena tek malom broju privatnih firmi u obiteljskom vlasništvu.

Tijekom 2023.g. su iz registra udruga brisana dva neaktivna aerokluba, kojima je primarna djelatnost bila padobranski sport. Slijedom takvog razvoja događaja došlo je do nestajanja škole padobranstva u Puli.

I dok su u Puli i Istri atraktivni padobranski sport i profesija nepravedno zanemareni, u susjednim zemljama te aktivnosti jačaju, sportski padobranski izrastaju iz neprekidno aktivnih centara za osposobljavanje, a neki od njih svoju sportsku karijeru nastavljaju kao profesionalni nastavnici i instruktori.

U prilog tome ide i činjenica da je u Logatecu u Sloveniji već godinama u radu zračni tunel "Aerodium"¹⁹ u kojem treniraju i naši padobranski. Zračni tunel je, osim za padobrance i česta turistička destinacija za osobe svih godina.

Nema nikakve sumnje da je letjelište Medulin nepravedno zanemareno i da su građani zaslužili da se revitalizira i otvori za javnost i sve zrakoplovne aktivnosti, te padobranstvo.

IZ MEDIJA

Portal Istra 24 19.3.2024.

Glas Istre 27.3.2024.

Regional Express 27.3.2024.

Glas Istre 29.3.2024.

La voce del popolo 29.3.2024.

Najava na FB stranici aeroklub Istra

Aeroklub Istra

[Facebook](#)

[Instagram](#)

[Youtube](#) snimka predavanja iz Rojca

Profesionalni FB profil Nine Topić kao padobranskog fotografa

[Nina Skydiving Photography](#)

Dostavljeno:

1. Općina Medulin
2. Grad Pula
3. Zračna luka Pula
4. Istarska Županija

¹⁹ <https://www.aerodium.si/sl>

5. Turistička zajednica Medulin
6. Turistička zajednica Grada Pula
7. Turistička zajednica Istarske županije

Aeroklub Istra
Tajnica
Nina Topić